

Landsting och regioner
Ekonomidirektörer Lt
Budgetdirektörer Lt
Redovisningsdirektörer Lt
Finansdirektörer Lt
Landstingsekonomer

Slutlig sammanställning av statsbidraget för läkemedelsförmånerna 2013

Utbetalningar och samlat utfall

För året 2013 har Sveriges Kommuner och Landsting och staten inte slutit någon överenskommelse för statens ersättning till landstingen för läkemedelsförmånerna. Det har inneburit att regeringen successivt under året har beslutat om storleken på månadsutbetalningarna.

Den 23 januari 2014 beslutade regeringen om den sista och slutliga utbetalningen för 2013, som avser december månad. Månadsbeloppet uppgår till drygt 2 073 miljoner kronor och är högre än vad som betalats ut under föregående månader. Utbetalning kommer att ske den första bankdagen i februari 2014. Se sammanställning månadsvis i bilaga 1.

För helåret 2013 har staten därmed ersatt landstingen med 21 387 miljoner kronor för läkemedelsförmånerna. Kostnaderna för själva läkemedelsförmånen uppgick till knappt 19 331 miljoner kronor 2013, vilket är en minskning med 1,8 procent jämfört med 2012. För andra kostnadsposter, som smittskyddsläkemedel, förbrukningsartiklar, kostnader för DOS, överföringar m.m., uppgick statens ersättning därmed till ca 2 056 miljoner kronor.

Utöver ersättningen till landstingen kommer 1 miljon kronor att betalas ut till SKL för finansiering av tjänster utförda av Apotekens Service AB.

Statsbidraget fördelat på landsting

I tabell 1 redovisas statsbidragets storlek 2013 fördelat på olika landsting.

Tabell 1. Statsbidragets storlek per landsting 2013
Kronor

Landsting	Statsbidrag
Stockholm	4 623 878 143
Uppsala	721 725 203
Sörmland	642 177 997
Östergötland	976 103 444
Jönköping	752 983 658
Kronoberg	410 527 846
Kalmar	553 808 484
Blekinge	357 473 316
Skåne	2 784 510 752
Halland	677 481 166
V:a Götaland	3 517 984 420
Värmland	647 147 839
Örebro	643 297 681
Västmanland	594 419 759
Dalarna	647 616 814
Gävleborg	652 478 681
Västernorrland	573 390 801
Jämtland	290 431 044
Västerbotten	580 469 378
Norrbottn	605 823 446
Gotland	133 270 128
	21 387 000 000

Statsbidraget och resultat av behovsmodellen och den solidariska finansieringen

Vid den slutliga månadsutbetalningen justerade regeringen även fördelningen *mellan* landstingen i enlighet med den behovsmodell, inklusive solidarisk finansiering, som tillämpats sedan 2002. Behovsmodellen uppdateras vanligen varje år i samband med att en ny överenskommelse sluts mellan parterna. För 2013 genomfördes denna justering under den sista utbetalningsmånaden vilket innebär, förutom ett något högre utbetalningsbelopp, även en del justeringar i fördelningen *mellan* landstingen. Nedan redovisas utfallet av behovsmodellen och den solidariska finansieringen 2013 jämfört med 2012 för respektive landsting.

Behovsmodellen

Den behovsmodell för läkemedel som tillämpats sedan 2002 syftar till att fördela statsbidraget till landstingen efter behov och inte efter faktisk förbrukning. Behovsmodellen baseras på förbrukningen av läkemedel i olika åldrar givet kön, men dessutom tas hänsyn till att behovet skiljer sig åt med hänsyn till socioeko-

nomiska förhållanden som inkomst, boende, sysselsättning och civilstånd. Sammantaget rör det sig om 864 grupper/kombinationer per landsting:

- *Ålder*: 00–04, 05–14, 15–24, 25–44, 45–64, 65–74, 75–84 samt 85+
- *Kön*: män samt kvinnor
- *Inkomst*: 0, under median samt över median
- *Boende*: småhus samt övrigt
- *Sysselsättning*: sysselsatta samt ej sysselsatta (uppdelat på med och utan kontrolluppgift)
- *Civilstånd*: barn + gifta vuxna, tidigare gifta, samt ogifta

Gruppens andel av befolkningen mäts i respektive landsting som ett treårsgenomsnitt och multipliceras med den genomsnittliga läkemedelskonsumtionen för respektive grupp. Skillnader i utfall förklaras i sin helhet av skillnader i befolkningsstruktur då samma ”prislappar” används för samtliga landsting. Varje landsting erhåller genom denna beräkning en modellkostnad. Denna modellkostnad justeras sedan så att genomsnittet för samtliga landsting sammanfaller med det av staten avsatta statsbidraget.

Behovsmodellen beräknas i kronor per invånare. Statsbidraget som 2013 uppgår till 21 387 miljoner kronor motsvarar 2 244 kronor per invånare (2012 var motsvarande belopp 21 597 miljoner kronor respektive 2 282 kronor per invånare).

Förändring 2013 jämfört med 2012

Förändringarna för de enskilda landstingen mellan två år kan förklaras av två faktorer:

- Förändrat bidrag från staten till sektorn.
- Förändrad struktur (utfallet i kronor per invånare i relation till genomsnittet).

För 2013 förklarar den lägre statsbidragsnivån den allra största delen av förändringen. Den faktiska utbetalningen påverkas av förändringar i befolkningsstrukturen och av förändringar i den totala folkmängden i respektive landsting. Se tabell 2 nedan.

Tabell 2. Förändring behovsmodell för enskilda landsting 2013 jämfört med 2012

Landsting	Statsbidrag enl behovsmodell, kr/inv		Statsbidrag, kronor		Differens
	2012	2013	2012	2013	
Stockholm	2 173	2 131	4 607 813 507	4 623 878 143	16 064 636
Uppsala	2 174	2 142	727 851 893	721 725 203	- 6 126 690
Sörmland	2 398	2 363	647 287 888	642 177 997	- 5 109 891
Östergötland	2 299	2 263	988 616 159	976 103 444	- 12 512 715
Jönköping	2 278	2 245	763 075 245	752 983 658	- 10 091 587
Kronoberg	2 269	2 236	414 612 237	410 527 846	- 4 084 391
Kalmar	2 427	2 395	561 328 456	553 808 484	- 7 519 972
Blekinge	2 392	2 354	366 258 351	357 473 316	- 8 785 035
Skåne	2 272	2 232	2 819 642 253	2 784 510 752	- 35 131 501
Halland	2 284	2 252	681 844 646	677 481 166	- 4 363 480
V:a Götaland	2 262	2 224	3 561 150 604	3 517 984 420	- 43 166 184
Värmland	2 404	2 364	656 735 780	647 147 839	- 9 587 941
Örebro	2 338	2 299	651 150 333	643 297 681	- 7 852 652
Västmanland	2 381	2 346	599 131 243	594 419 759	- 4 711 484
Dalarna	2 401	2 361	660 449 513	647 616 814	- 12 832 699
Gävleborg	2 417	2 380	662 707 352	652 478 681	- 10 228 671
Västernorrland	2 427	2 389	583 579 795	573 390 801	- 10 188 994
Jämtland	2 361	2 324	295 800 917	290 431 044	- 5 369 873
Västerbotten	2 267	2 230	587 194 212	580 469 378	- 6 724 834
Norrbottn	2 404	2 372	625 624 143	605 823 446	- 19 800 697
Gotland	2 372	2 345	135 145 473	133 270 128	- 1 875 345
Totalt	2 282	2 244	21 597 000 000	21 387 000 000	- 210 000 000

Den solidariska finansieringen

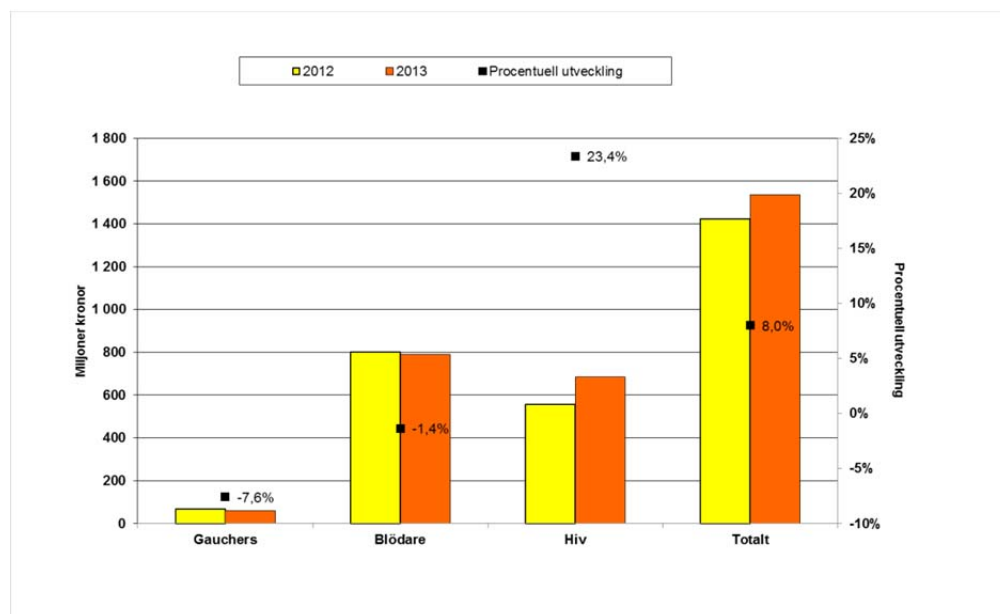
För att en sjukdom ska omfattas av den solidariska finansieringen måste tre kriterier vara uppfyllda. Det måste föreligga en mycket ojämn fördelning av patienter mellan landstingen med en viss sjukdom som kräver läkemedelsbehandling och att behandlingen är kostsam och innebär betydande kostnader för det enskilda landstinget jämfört med andra landsting.

De tre sjukdomar som omfattas av den solidariska finansiering 2013 är de samma som tidigare år:

- Gauchers
- Blödarsjuka
- HIV

Kostnaden för de läkemedel som behandlar dessa sjukdomar steg med 8,0 procent mellan bidragsåren 2012 och 2013. Kostnaderna för HIV-läkemedel ökade med 23,4 procent medan läkemedelskostnaden för Gauchers sjukdom minskade med 7,6 procent, se figur 1.

Figur 1. Kostnad för de läkemedel som finansieras solidariskt, bidragsåren 2012 och 2013 samt procentuell utveckling
Miljoner kronor

Anm. Kostnaderna för den solidariska fördelningsmodellen omfattar de kostnader som landstingen har för läkemedlen under perioden den 1 oktober till och med den 30 september året före bidragsåret.

Ersättningstrappa

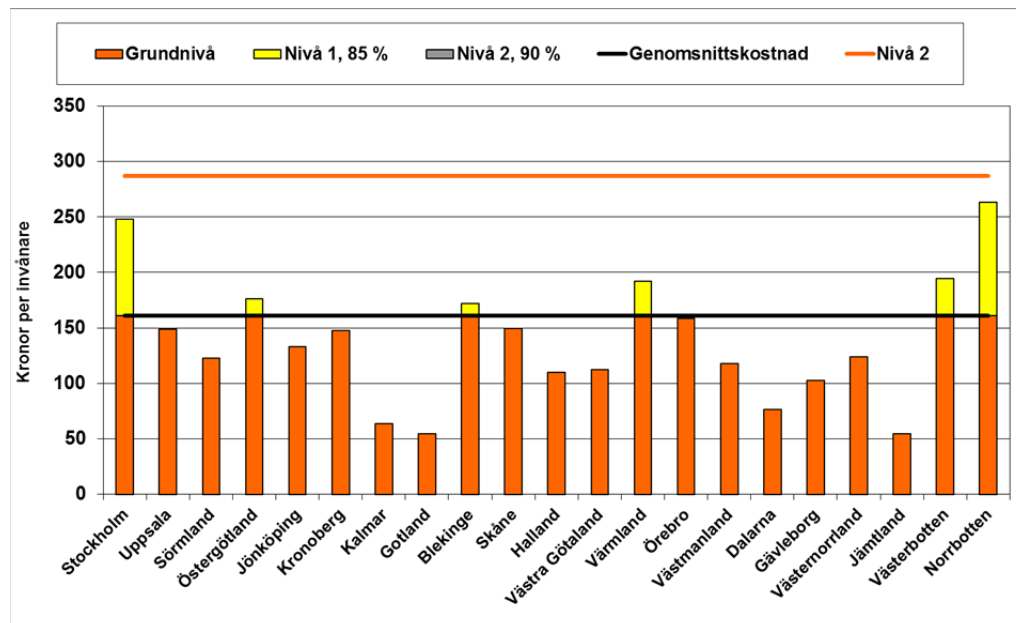
Den samlade kostnaden för de solidariska läkemedlen som ligger till grund för beräkningen av ersättningen 2013 uppgick till 1 537 miljoner kronor. En nedre gräns definieras för hur stor summan av läkemedelskostnaderna för de beslutade sjukdomarna måste vara för att ett landsting ska kunna ta del av den solidariska finansieringen. Över denna gräns utgår det ett relativt stort bidrag för landsting med höga kostnader.

- Kostnader upp till genomsnittet, 161 kronor per invånare, ger inget bidrag.
- Kostnader mellan genomsnittet på 161 och 287 kronor per invånare ger 85 procent i bidrag.
- Kostnader över 287 kronor per invånare ger 90 procent i bidrag.

Genomsnittskostnaden (161) höjdes jämfört med förra året (149) medan nivån på det övre trappsteget (287) är densamma som föregående år.

För bidragsåret 2013 är det sex landsting som redovisar kostnader över genomsnittet och därmed kvalificerar sig för ersättning. Finansieringen sker genom ett avdrag för samtliga landsting med 21 kronor per invånare. Inget landsting kvalificerar sig för ersättning i nivå 2, se figur 2.

Figur 2. Kostnader för solidariskt finansierade läkemedel 2013
Kronor per invånare

Förändring jämfört med föregående år

Förändringar för det enskilda landstinget kan förklaras av tre följande faktorer:

- Förändrade kostnader för det egna landstinget för de aktuella läkemedlen (vilket påverkar merkostnad och ersättning).
- Förändrad total kostnad för samtliga landsting för de aktuella läkemedlen (första steget i ersättningstrappan).
- Förändrad finansiering.

Tabell 3. Utfall i modellen för solidarisk finansiering 2013
Kronor per invånare

	Utfall		Beräkning				Finansiering	Netto
	2012	2013	Mer-kostnad Nivå 1	Mer-kostnad Nivå 2	Ersättning Nivå 1 (85 %)	Ersättning Nivå 2 (90 %)		
Stockholm	220	248	87	0	74	0	-21	53
Uppsala	124	149	0	0	0	0	-21	-21
Sörmland	128	122	0	0	0	0	-21	-21
Östergötland	167	176	15	0	13	0	-21	-8
Jönköping	129	133	0	0	0	0	-21	-21
Kronoberg	144	148	0	0	0	0	-21	-21
Kalmar	46	64	0	0	0	0	-21	-21
Gotland	64	54	0	0	0	0	-21	-21
Blekinge	170	172	11	0	9	0	-21	-12
Skåne	152	149	0	0	0	0	-21	-21
Halland	119	110	0	0	0	0	-21	-21
V:a Götaland	105	112	0	0	0	0	-21	-21
Värmland	174	192	31	0	26	0	-21	5
Örebro	112	159	0	0	0	0	-21	-21
Västmanland	107	118	0	0	0	0	-21	-21
Dalarna	73	76	0	0	0	0	-21	-21
Gävleborg	90	103	0	0	0	0	-21	-21
Västernorrland	104	124	0	0	0	0	-21	-21
Jämtland	46	55	0	0	0	0	-21	-21
Västerbotten	171	195	34	0	29	0	-21	8
Norrbottn	303	263	102	0	87	0	-21	66
Riket	149	161	25	0	21	0	-21	0

Stockholm får högre ersättning till följd av högre kostnader för HIV läkemedel och läkemedel för blödarsjuka. I **Norrbottn** har kostnaderna för de solidariska läkemedlen sammantaget minskat vilket innebär en betydligt lägre ersättning jämfört med förra året (då man även nådde ersättning i nivå 2). Motsatsen gäller i **Västerbotten** där ersättningen ökar något. I **Värmland** ökar ersättningen något till följd av högre kostnader för blödarsjuka och HIV-läkemedel.

Sammanställning av utfallet av behovsmodellen och den solidariska finansieringen 2013

Ett samlat utfall av behovsmodellen och den solidariska finansieringen redovisas i tabell 4.

Tabell 4. Sammanställning statsbidrag för läkemedelsförmånen samt resultatet av den solidariska finansieringen 2013

Landsting	Befolkning 31.8.2012	Statsbidrag enl behovs- modell, kr/inv	Solidariska läkemedel, kr/inv	Stats- bidrag, kr/inv	Statsbidrag, kronor
Stockholm	2 116 896	2 131	53	2 184	4 623 878 143
Uppsala	340 219	2 142	-21	2 121	721 725 203
Sörmland	274 227	2 363	-21	2 342	642 177 997
Östergötland	432 851	2 263	-8	2 255	976 103 444
Jönköping	338 630	2 245	-21	2 224	752 983 658
Kronoberg	185 369	2 236	-21	2 215	410 527 846
Kalmar	233 310	2 395	-21	2 374	553 808 484
Blekinge	152 585	2 354	-12	2 343	357 473 316
Skåne	1 259 545	2 232	-21	2 211	2 784 510 752
Halland	303 673	2 252	-21	2 231	677 481 166
V:a Götaland	1 597 119	2 224	-21	2 203	3 517 984 420
Värmland	273 133	2 364	5	2 369	647 147 839
Örebro	282 418	2 299	-21	2 278	643 297 681
Västmanland	255 694	2 346	-21	2 325	594 419 759
Dalarna	276 738	2 361	-21	2 340	647 616 814
Gävleborg	276 628	2 380	-21	2 359	652 478 681
Västernorrland	242 153	2 389	-21	2 368	573 390 801
Jämtland	126 117	2 324	-21	2 303	290 431 044
Västerbotten	259 448	2 230	8	2 237	580 469 378
Norrbottn	248 530	2 372	66	2 438	605 823 446
Gotland	57 351	2 345	-21	2 324	133 270 128
Totalt	9 532 634	2 244	0	2 244	21 387 000 000

Frågor med anledning av detta EkonomiNytt besvaras av Jessica Bylund, tfn 08-452 77 18 och kan även nås via e-post: jessica.bylund@skl.se.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING

Sektionen för ekonomisk analys

Annika Wallenskog

Jessica Bylund

Bilaga

Bilaga 1: Läkemedelsbidraget för 2013 – sammanställning av månadsutbetalningar